

Lietuvos Respublikos

Socialinės apsaugos ir darbo ministerijai

Ministrui Linui Kukuraičiui

DĖL REORGANIZAVIMO APSKRIČIŲ GESTŲ KALBOS VERTĖJŲ CENTRŲ

2019-02-18

Vilnius

Kreipiuosi į Jus dėl gestų kalbos vertėjų centro reorganizavimo. Esu Sabina Grėbliūnaitė, lietuvių gestų kalbos vertėja, Lietuvių gestų kalbos vertėjų asociacijos (toliau -Asociacija) Valdybos narė, studijuojanti socialinę politiką Vilniaus universitete ir dirbanti Vilniaus apskrities gestų kalbos vertėjų centre. Norėčiau išsakyti savo nuomonę dėl dabartinio sprendimo priėmimo vykdymo.

1. Asociacijos, valdybos nariai, esantys iš visų gestų vertėjų centrų neturėjo galimybės apsvarstyti pasirašyto akto, mūsų gerbiamos Asociacijos prezidentės Ramūnės Leonavičienės. (Esu valdybos narė atstovaujanti Vilniaus apskrities gestų kalbos vertėjų centrą.) Ar toks raštas yra tinkamas?
2. Nebuvo atlikta tyrimų iš visų dalyvaujančių interesų grupių:
 - a. Lietuvos kurčiųjų bendruomenės narių, o ne atstovų nuomonė.
 - b. Gestų kalbos vertėjų ir vertėjų centrai.
 - c. Jaunimo organizacijos.
3. Lietuvoje pastaruoju metu vykdoma decentralizacija siekiant sumažinti korupcijos aspektus bei pagerinti tiesioginių paslaugų prieinamumą tikslinėms asmenų grupėms. Ar gestų kalbos vertėjų centralizavimas nesuteiks pagrindo atsirasti praktine teorija pagrįstoms problemoms?
4. Pateiktame rašte nėra nurodomas šio reorganizavimo strategijos planas bent keleriems metams, paslaugų vykdymo suteikiamos galimybės, nauja pertvarkos vykdymo sistema. Nėra pabrėžiama, ko yra siekiama šia pertvarka, kokios problemos bus išspręstos, ar veikianti sistema yra neveiksminga.

5. Noriu pabrėžti, kad atsilaisvinę etatai, kurie yra minimi rašte neparodo realios situacijos tarp gestų kalbos vertėjų. Kiekvienais metais į gestų kalbos studijas Vilniaus kolegijoje įstoja vis mažiau studentų, kurių pabaigia vos keli. Suteikti laisvi etatai, kurių bus viso labo tik 8, ar bus užpildyti?¹
6. Pasirinktas Kauno apskrities gestų kalbos vertėjų centras dėl neaiškių ir nepagrįstų priežasčių remiantis subjektyvia nuomone.² Svarbu paminėti, kad Vilniuje vyksta įvairūs kultūriniai renginiai, yra geriausi universitetai Lietuvoje, svarbiausios gydymo institucijos, Lietuvos kurčiųjų draugija, kurčiųjų bendruomenės nariams vyksta įvairiausi susitikimai, diskusijos, renginiai dėl kurių yra augantis poreikis. Vilniuje yra stoka gestų kalbos vertėjų. Čia yra poreikis kurčiųjų bendruomenės narių, kuris nėra atskleistas tyrimo metu, o tik pabrėžiama, kad neatliekamas paslaugų skaičius, kai tuo tarpu Kaune yra visos paslaugos patenkinamos neatsižvelgiant į aplinkybes.
7. Šiuo metu asmenys aktyviai dalyvaujantys pasisakymuose iš kurčiųjų bendruomenės galime teigti, kad vadovaujasi savo asmeniniais poreikiais. Pastaruoju metu, motyvuoti, lobizmu užsiimančias asmenys nėra pasiskirstę iš skirtingų regionų. Visi atstovauja vieną miestą- Kauną. Ar tokių asmenų pasisakytos nuomonės yra nešališkos?
8. Interesų konfliktas. Asmuo esantis, gerbiama Ramunė Leonavičienė, tiek Kauno apskrities gestų kalbos vertėjų centro direktorė, tiek Asociacijos prezidentė turi galimybę naudotis esama padėtimi. (Bet mes nežinome ar tai gali būti tiesa, ar ne) Vertėjams, susidurusiems su profesine, darbine problema nėra galimybės išsakyti savo subjektyvios nuomonės konflikto metu, nes tai yra tas pats asmuo. Ar buvo kada nors keliamas ir sprendžiamas toks klausimas?
9. Dėl vertėjų interesų ginimo.

Citata iš straipsnio. „Susitikime dalyvavo Lietuvos kurčiųjų draugijos prezidentas ir valdybos nariai, kurčiųjų rehabilitacijos centrų, vertėjų centrų direktoriai, Lietuvos kurčiųjų jaunimo asociacijos prezidentė Erika Jočytė, bendrijos PAGAVA pirmininkė Rima Sitavičienė, Surdologijos centro direktorė Jolanta Radzevič, taip pat Socialinės apsaugos ir darbo ministerijos (SADM) atstovės.“ Svarbus aspektas, kas šiuo svarbiu

¹ <http://www.bernardinai.lt/straipsnis/2017-03-31-lietuviu-gestu-kalbos-verteju-trukumas-didina-kurciuju-atskirti/157507> [Žiūrėta: 2019.02.19]

² <http://www.lkd.lt/enews/id-teisininko-konsultacijos-news-vyriausybei-pateiktas-sadm-projektas-del-lietuviu-gestu-kalbos-verteju-centru-centralizavimo.html> [Žiūrėta: 2019.02.19]

klausimu atstovavo vertėjus? Kodėl tokiu svarbiu momentu nebuvo išsakytos asociacijos nuomonė? Ar bent atstovo nuomonė?

10. Visuomenės požiūris į gestų kalbos vertėją.

Citata iš straipsnio: „Neįgaliųjų reikalų departamento vadovė Asta Kandratavičienė diskusijas užbaigė griežtai: „Tiek departamento, tiek SADM prioritetas yra ir visuomet bus kurčiųjų bendruomenės, o ne gestų kalbos vertėjų centrų poreikiai.“ Pasirinkdama studijas norėjau ir noriu, kad kurčiųjų bendruomenės nariai gautų visapusišką informacijos gavimą, bet taip pat tikiuosi, kad asmenys, esantys tokiose įstaigose kaip departamentas bei SADM nepamirštų mūsų - gestų kalbos vertėjų. Mes, visi gestų kalbos vertėjai pasirinkome tokią specialybę, kad gerinti kurčiųjų sąlygas verčiant informaciją, o ne būti priešais, kas dabar akivaizdžiai yra perduodama. Kokia būsimo studento nuomonė apie tokias mintis reiškiamas viešai?

11. Pirmą kartą po Nepriklausomybės atgavimo, mes Vilniaus apskrities gestų kalbos vertėjų centras įstojome į WASLI (Pasaulio gestų kalbos vertėjų asociacija), tapome Europos gestų kalbos vertėjų forumo (EFSLI) asocijuotu nariu, dalyvaujame kartu su Vilniaus kolegija bei VŠĮ Vilniaus kurčiųjų reabilitacijos centru ERASMUS + programose siekiant gauti, kuo daugiau žinių teikiant kokybiškas vertimo paslaugas ne sau, bet kurtiesiems.³ Tikimės, kad kitiems vertėjų centrams būsime gerų pavyzdžių gerinant savo darbą.

12. Šiuo metu, kurčiųjų bendruomenės nariai bei institucijų vadovai vertina situaciją neadekvačiai. Klausimas kyla ne tik dėl reorganizavimo, bet ir dėl skleidžiamo požiūrio ir supratimo į gestų kalbos vertėjus. Dirbantis žmogus šioje sferoje bijo pasakyti savo asmeninę nuomonę viešai, nes kurtieji turi neigiamą nusistatymą dėl gestų kalbos vertėjų tobulinimo, kvalifikacijos, prestižo kėlimo. Noriu pabrėžti, kad šiuo metu vienintelis Vilniaus apskrities gestų kalbos vertėjų centras aktyviai pasisako už gestų kalbos vertėjus dėl kurios priežasties sulaukia neigiamo tiek kurčiųjų bendruomenės, tiek departamento vadovų nusistatymo.

13. Kurčiųjų bendruomenė yra mažas objektas, kuriame dirba nedidelis gestų kalbos vertėjų skaičius. (~ 101 vertėjas) Suprantama, kad dauguma vertėjų nenori gadinti savo

³ <http://www.gestuvertejai.lt/index.php/component/content/article/74-aktualijos/883-vilniaus-apskrities-gestu-kalbos-verteju-centras-wasli-asocijuotas-narys> [žiūrėta: 2019.02.18]

santykių su tiesioginiais savo klientais, nes kai kuriems vertėjams šis darbas yra pagrindinis pajamų šaltinis.

Mano asmenine nuomone, kurčiųjų bendruomenės poreikiai turi kilti iš jų perspektyvos, o ne dėl institucijose esančių vadovų asmeninių interesų tenkinimo. Atlikti kokybiniai ir kiekybiniai skaidrūs tyrimai leistų geriau suprasti kurčiųjų bendruomenės poreikius nepamirštant ir tiesioginių paslaugos atlikėjų – gestų kalbos vertėjų. Mes esame dvi skirtingos bendruomenės, kurios turi dirbti išvien, o ne skatinti neigiamą vienos ar kitos pusės požiūrį.

Pagarbiai,

Gestų kalbos vertėja

Sabina Grėbliūnaite

